

International Conference on The School of Martyr Soleimani (ICSMS 2021)

Designing the model of the school of Martyr General Ghasem Soleimani with emphasis on the model of training civilizing jihadi leaders in the Islamic Republic of Iran

Rasoul Ranjbarian¹

Abstract

Shahid Soleimani school is the school of Islamic management that has been able to achieve its main features in the operational field. His school is not a specialized, jurisprudential, philosophical or political school, but an "educational school". The nature of this school has an effect on human personality and orientation to his behavior and vision and is humanizing. In this research, the meta-combined method, which is one of the types of meta-study research, was used. In the first step, the most important databases of researches and articles in the country were searched with different keywords, and 47 works in the field of Shahid Soleimani school and jihadi management were identified and finally 25 works were analyzed. In this applied-exploratory research, with a qualitative approach and with the aim of designing the model of the school of Martyr General Ghasem Soleimani with emphasis on the training model of civilizing jihadi leaders in the Islamic Republic of Iran was done. Accordingly, in the first part of the research, in order to design the mentioned model, the qualitative research method of Sandlowski and Barroso (2007) was used. Thus, after identifying the dimensions, components and indicators of Shahid Soleimani school with emphasis on jihadi managers were explored and then to evaluate its validity and reliability, in the next part of the research using the opinions of 15 experts selected by snowball method The relative coefficient and content validity index (CVR-CVI), explanation and model of Shahid Soleimani school were evaluated. From the research sections, it can be concluded that 4 dimensions, 15 components and 158 extractive indicators were confirmed by the target community through the meta-combined method in the model of Shahid Soleimani school. These dimensions include the four dimensions of "personality system", "belief system", "political system" and "managerial and economic system". It was suggested that senior managers be more influenced by

¹ Assistant Professor, Department of Public Management, Shahindezh Branch, Islamic Azad University, Shahindezh, Iran, ranjbarian1404@gmail.com

International Conference on The Second Phase of the Islamic Revolution : دومین همایش بین المللی گام دوم انقلاب اسلامی :

The School of Martyr Soleimani ;

مکتب شهید سلیمانی

A Model for Training Jihadi Civilization-Making Managers

الگوی تربیت مدیران جهادی تمدن ساز

key features such as revolutionary spirit, unity among officials and the responsibility of this martyr.

Keywords: Model, School, Martyr Soleimani, Jihadi Managers.

طراحی الگوی مکتب شهید سپهد قاسم سلیمانی (با تأکید بر الگوی تربیت کننده مدیران جهادی تمدن ساز در جمهوری اسلامی ایران)

رسول رنجبریان^۱

چکیده

مکتب شهید سلیمانی، همان مکتب مدیریت اسلامی است که به خوبی توانسته در عرصه عملیاتی، عمده ویژگی‌های آن را محقق سازد. مکتب ایشان یک مکتب تخصصی، فقهی، فلسفی یا سیاسی نیست، بلکه یک «مکتب تربیتی» است. خاصیت این مکتب تأثیر بر شخصیت آدمی، جهت‌دهی به رفتار و بینش و انسان‌ساز است. در این پژوهش از روش فراترکیب که یکی از انواع پژوهش‌های فرامطالعه است، استفاده شد. در قدم اول با کلیدواژه‌های مختلف در مهم‌ترین بانک‌های اطلاعاتی پژوهش‌ها و مقالات در کشور جستجو و ۴۷ اثر در زمینه مکتب شهید سلیمانی و مدیریت جهادی شناسایی گردید و نهایتاً تعداد ۲۵ اثر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش کاربردی-اکتشافی، با رویکرد کیفی و با هدف طراحی الگوی مکتب شهید سپهد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران انجام شد. بر این اساس در بخش اول پژوهش به منظور طراحی الگوی مذکور، از روش پژوهشی کیفی فراترکیب سندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷) استفاده گردید. بدین ترتیب که بعد از شناسایی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مکتب شهید سلیمانی با تأکید بر مدیران جهادی اکتشاف گردید و سپس برای ارزیابی روایی و پایایی آن، در بخش بعدی پژوهش با استفاده از نظرات ۱۵ نفر از خبرگان که به شیوه گلوله برفی انتخاب شدند و ارزیابی ضریب نسبی و شاخص روایی محتوا (CVR-CVI)، تبیین و الگوی مکتب شهید سلیمانی میسر گردید. از بخش‌های پژوهش می‌توان چنین نتیجه‌گیری نمود که تعداد ۴ بعد، ۱۵ مؤلفه و ۱۵۸ شاخص استخراجی از طریق روش فراترکیب در الگوی مکتب شهید سلیمانی به وسیله جامعه هدف مورد تأیید قرار گرفت. این ابعاد شامل چهار بعد «نظام شخصیتی»، «نظام اعتقادی»، «نظام سیاسی» و «نظام مدیریتی و اقتصادی» می‌باشند. پیشنهاد شد مدیران عالی از ویژگی‌هایی شاخص همچون روحیه انقلابی، وحدت‌آفرینی بین مسئولان و مسئولیت‌پذیری این شهید تأثیر بیشتری بپذیرند.

کلیدواژه: الگو، مکتب، شهید سلیمانی، مدیران جهادی

^۱ استادیار، گروه مدیریت دولتی، واحد شاهین دژ، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهین دژ، ایران

مقدمه

مکتب مجموعه جهان‌بینی و باور انسان است که به تفسیر انسان و جهان می‌پردازد؛ هنجارهای انسانی را مشخص و معین می‌سازد؛ نیاز انسان را به جهان‌بینی برطرف و در نهایت نظام ارزشی برای زیستن و چگونه زیستن ارائه می‌کند (دهقانی پوده و پاشایی هولاسو، ۱۳۹۹: ۱۸).

مکاتب مدیریت در جستجوی مفاهیم و اصول مستحکم هستند تا بتوانند کارایی و بهره‌وری را از طریق کارکردهای مدیریت در سازمان‌ها تضمین نمایند. هر یک از مکاتب مطرح در مدیریت با اتکا به یک عنصر محوری، تلاش کرده است که کارکردهای مدیریت را حول آن محور سازمان‌دهی کرده و عملیات مدیریت را بر مبنای آن در سرتاسر سازمان محقق سازد. جهت رسیدن به نقشه راه عملیاتی شدن بیانیه گام دوم انقلاب، نیازمند شناسایی نظام مسائل و ارائه راهکارهای عملیاتی برای دو رکن اصلی آن شامل (۱) نظامات و ساختارهای نهادی و انقلابی و (۲) تربیت کارگزاران انقلابی (مدیران جهادی تمدن‌ساز) هستیم.

الگوی مدیریتی مدیران در ایران اسلامی باید در کنار معنویت، پیشرفت مادی، رشد علمی، توسعه عدالت، کم شدن فاصله‌های طبقاتی، برداشته شدن نمونه‌ها و قله‌های اشرافی‌گری را نیز به همراه داشته باشد. ویژگی جامعه اسلامی این‌ها است. آن وقت در یک چنین جامعه‌ای، مردم خوشبخت‌اند؛ احساس امنیت می‌کنند؛ احساس آرامش می‌کنند؛ به سمت اهداف عالی خود پیش می‌روند؛ خدا را عبادت هم می‌کنند؛ پیشرفت دنیوی هم نصیب آن‌ها می‌شود. ملت ایران دنبال یک چنین جامعه‌ای است. همه این‌ها را می‌خواهند؛ شیعه و سنی ندارد؛ کُرد و بلوچ و فارس و ترک ندارد. همه دنبال این هستند. خب، این می‌شود یک الگو؛ وقتی الگو شد؛ وقتی نمونه‌سازی شد، آن وقت ملت‌های دیگر مسلمان [هم] راه را پیدا می‌کنند (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۵). واقعیت آن است که هر گاه انسان از مدار فردیت خارج شود و سعه وجودی‌اش به اندازه‌ای گسترش یابد که بر نفوس انسان‌ها تأثیری قابل توجه در مسیر کمال بگذارد، در واقع به یک مکتب تبدیل شده است. سردار عزیز دل‌ها، حاج قاسم سلیمانی، سرباز مخلصی در راه خدا بود که توانست جهانی را دگرگون کند (رضایان، ۱۳۹۹).

شهید سلیمانی به‌عنوان یک شخصیت برجسته تا دو دهه وارد ادبیات انقلابی جهان شد. پس از پیروزی انقلاب و در روزهای آغازین دفاع مقدس، جوانی از خطه کرمان پای در میدان نبرد گذاشت که طی چهل سال با بهره‌گیری از ایمان، شجاعت، هوشمندی و تیزبینی خود، به گونه‌ای در مسیر کمال پیش رفت که سرانجام سکه تأسیس یک مکتب به نام او توسط رهبر معظم انقلاب زده شد. هر انسان آگاه و منصفی، فارغ از اندیشه سیاسی یا اجتماعی‌اش، گواهی می‌دهد که این عبارت پرمغز

و دقیق به حق شایسته سردار بزرگ اسلام، سپهبد شهید سلیمانی است. مکتب سلیمانی امروز، مکتب بزرگی است که می‌تواند هر یک از جوانان این سرزمین را به سلیمانی دیگری تبدیل کند. اما به‌راستی یک انسان باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد تا مکتب‌ساز شود؟ مکتب شهید سلیمانی در مواجهه با نیروها، رویکردی رهبرگونه و افق‌مند است؛ تعیین افق زمانی، مکانی و هویتی بحثی اساسی در این مکتب محسوب می‌شود.

اهداف اصلی این پژوهش ارائه و تبیین مکتب شهید سلیمانی جهت استخراج الگوی مدیران جهادی تمدن‌ساز و تعمیم آن در ابعاد بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و گفت‌وگوهای مکتب شهید سلیمانی در سطوح نیروهای مسلح، کشور و بین‌الملل است. همچنین اهداف فرعی این پژوهش ارائه الگوی مکتب شهید سلیمانی و تدوین مؤلفه‌ها و شاخص‌های مکتب شهید سلیمانی در راستای بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی (علم و تخصص، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت، آزادی، عزت ملی، روابط خارجی، مرزبندی با دشمن و سبک زندگی) با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

هدف اصلی پژوهش ارائه الگوی مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی (تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران) است که به این سؤالات پاسخ می‌دهد:

۱. الگوی مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران چیست؟

۲. ابعاد اصلی در مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران کدام است؟

۳. ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران از دید خبرگان کدامند؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در مروری اجمالی، ابتدا تعاریف منتخبی از مفاهیم و اصطلاحات مرتبط ارائه و پس از آن گزیده‌ای از پیشینه پژوهش، مطرح می‌شود.

مکتب: استاد شهید مطهری در تعریف مکتب می‌گوید: یک تئوری کلی و یک طرح جامع و هماهنگ و منسجم است که هدف اصلی کمال انسان و تأمین سعادت همگانی است و در آن خطوط اصلی و روش‌ها، بایدها و نبایدها، خوب‌ها و بدها، هدف‌ها و وسیله‌ها، نیازها و دردها و درمان‌ها، مسئولیت‌ها و تکلیف‌ها مشخص است و منبع الهام تکلیف‌ها و مسئولیت‌ها برای همه افراد می‌باشد (مطهری، ۱۳۹۴: ۴۶). مکتب فکری مجموعه یا گروهی از افراد که ویژگی‌های فکری مشترک خود

یا چشم‌انداز فلسفی، رشته، اعتقادی، جنبش اجتماعی، جنبش فرهنگی و جنبش هنری خود را با یکدیگر در میان می‌گذارند.

مکتب شهید سلیمانی: مکتب شهید سلیمانی، همان مکتب مدیریت اسلامی است که به خوبی توانسته در عرصه عملیاتی، عمده ویژگی‌های آن را محقق سازد و به ما پیاموزد که مفروضات مدیریت اسلامی، گزاره‌های صرفاً ذهنی نیست و در صورت نصب‌العین قرار گرفتن آن‌ها در عمل می‌توان تبلور و تجلی آن را در امثال سردار شهید سلیمانی و سازمان تحت امر وی شاهد و ناظر بود (مقیم، ۱۳۹۸: ۸). حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی صادقی اشاره می‌کند: مکتب حاج قاسم، مکتب اسلام، ولایت، مقاومت و عینیت بخشیدن به مکتب امامی بود که مقام معظم رهبری در سال‌ها قبل به آن تکیه می‌کردند (حاجی صادقی، ۱۳۹۸).

مدیریت جهادی شهید سلیمانی: مدیریت جهادی اصطلاحی است که مقام معظم رهبری در سالیان اخیر بر آن تأکید ویژه‌ای کرده‌اند؛ اما باید اذعان کرد که این مقوله همزاد با انقلاب اسلامی پا به عرصه ظهور گذاشته است و با پایه‌گذاری جهاد سازندگی از سوی امام خمینی (ره) ضرورت توجه به این مسئله پدیدار شد (شهبازی سلطانی و صلواتیان، ۱۳۹۶: ۲۰۰). مدیریت جهادی الگوی جدیدی از نظریات مدیریتی است که پس از انقلاب اسلامی ایران گسترش یافت. مدیریتی که با به‌کارگیری هنر و علم مدیریت و استفاده توأمان از مفاهیم اسلام، پنجره‌های جدیدی را به روی سامانه مدیریت کشور گشوده است (وحیدی، رستگار و ابراهیمی، ۱۳۹۸: ۸۳).

در حوزه مدیریت جهادی آیات و روایتی به این موضوع اشاره دارد. از جمله **عدم سکوت در برابر ظلم:** «أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِنُفُسِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ لِيُقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَفِي سَبِيلِ الْبِرِّ وَنُصِرَهُمْ لَقَدِيرٌ» (حج، ۳۹). به کسانی که جنگ (از طرف دشمنان بر آن‌ها) تحمیل شده بود اجازه جهاد داده شد. (تا از این پس سکوت نکنند)؛ چرا که آن‌ها (به اندازه کافی) مورد ستم قرار گرفته‌اند و خدا قدرت بر یاری کردن آن‌ها را دارد.

صلابت: «و منهم من يلمزك في الصدقات...» (توبه، ۵۸). از جمله حالات منافقان این است که هر گاه تو ای رسول خدا (ص) مشغول تقسیم غنائم هستی، بعضی از منافقان در تقسیم صدقات به تو عیب می‌گیرند.

مدیران اسلامی نباید تحت تأثیر عیب‌جویی‌های منافقان و معاندان قرار گیرند؛ بلکه اگر روش درستی در پیش گرفته‌اند از هیچ چیز واهمه نداشته باشند. سعه صدر: «... و منهم الذين يوذون النبي و يقولون هو أذن...» (توبه، ۶۱). برخی از منافقان، پیامبر را آزار می‌دادند و می‌گفتند: او به حرف هر کس گوش می‌دهد. از صفات یک مدیر آگاه، سعه صدر و گو دادن به حرف همه گروه‌ها است.

با توجه به تأثیرگذاری زیاد تصمیم‌های مدیران عالی در سطوح مختلف جامعه، هم‌راستایی سبک مدیریتی این مدیران با راهبردهای اصلی کشور ضرورتی انکارناپذیر است. جمهوری اسلامی ایران متناسب با راهبردهای خود سبک نوینی از حکمرانی و به تبع آن الگوی مدیریت در سطح عالی را ارائه داد که برخی از مدیران سطوح عالی در راستای تحقق اهداف نظام و در طی ۴۰ سال اخیر مطلوب عمل کرده و برخی دیگر دچار ضعف‌هایی بودند. شهید سلیمانی به‌عنوان تنها مدیر عالی در نظام جمهوری اسلامی که موفق به گرفتن نشان ذوالفقار از رهبری معظم ایران شده است نه تنها در عملکرد شغلی خود موفق بود، بلکه با محبوبیتی کم‌نظیر در سطوح و سلاقی مختلف جامعه همراه شد (محمدظاهری، ۱۳۹۹: ۲۱).

مدیریت جهادی شهید قاسم سلیمانی، یکی از الگوهای موفق مکتب مدیریت جهادی دفاع مقدس است که بیشترین ویژگی‌های مثبت مدیریت جهادی در آن هویداست. قاسم سلیمانی علاوه بر پیروزی در صحنه‌های جهاد نظامی که مستلزم اقتناع نیروهای تحت امر و ایجاد هماهنگی در جبهه خودی است، در فرصتی که برای او پدید می‌آید در جهاد سیاسی و گفت‌وگوهای سیاسی، نظامی که مستلزم اقتناع و نمایش همگرایی و جلب هم‌راستایی رهبران سیاسی جهان است نیز توانایی خود را نشان می‌دهد و می‌بینیم که در گفت‌وگو با رهبرانی همچون پوتین، اردوغان، بشار اسد و...، توفیق می‌یابد (رضایی، ۱۳۹۹).

همان‌گونه که مکتب حضرت امام خمینی (ره) انسان‌ساز بود و آن‌قدر رشد کرد که خود به یک مکتب جهانی تبدیل شد. شخصیت شهید سلیمانی در حوزه نظامی منجر به تولد و گسترش مکتب سلیمانی نشد، بلکه «سلوک مکتبی» وی در همه ابعاد اجتماعی، اعتقادی و رفتاری موضوعیت دارد.

پیشینه پژوهش

در پژوهشی محمدظاهری (۱۳۹۹) با عنوان «ارائه الگوی مدیریتی در تراز انقلاب برای مدیران عالی جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سبک مدیریتی شهید سپهد قاسم سلیمانی» انجام داد. نتیجه این پژوهش نشان داد: مبانی اعتقادی به‌عنوان اثرگذارترین مضمون در سطح چهارم، زمینه‌های فردی در سطح سوم، مشی‌های سیاسی فرهنگی اقتصادی و سیاسی در سطح دوم و زمینه‌های شغلی به‌عنوان اثرپذیرترین مضمون در الگوی پیشنهادی در سطح اول قرار گرفت. در پژوهشی وحیدی، رستگار و ابراهیمی (۱۳۹۸) تحت عنوان شناسایی نگرش‌ها و ذهنیت‌های حوزه مدیریت جهادی نمونه پژوهش: مدیران کمیته امداد امام خمینی (ع) نشان دادند: چهار الگوی ذهنی متمایز در میان مشارکت‌کنندگان تحقیق در مورد عوامل مؤثر بر تعیین ذهنیت‌های موجود در حوزه مدیریت جهادی شناسایی و جمعاً ۷۴/۹۱ درصد از واریانس کل را تبیین نمودند. این چهار الگوی ذهنی به ترتیب الزامات نظارتی، الزامات رفتاری، الزامات رهیافت و الزامات بنیادی نام‌گذاری شد. در پژوهشی معدنی و میری (۱۳۹۸) با عنوان «تدوین الگوی مدیریت جهادی در مدیریت مرزها: مطالعه ترکیبی» نشان دادند که میزان اهمیت ابعاد از نظر خبرگان به ترتیب اهمیت، بعد دانشی، بعد اکتسابی، بعد سازمانی، بعد مأموریتی و بعد زمینه‌ای است؛ بدین ترتیب، بعد دانشی در رتبه اول و بعد زمینه‌ای

در رتبه پنجم قرار می‌گیرد. در نهایت، مهم‌ترین شاخص در بعد مأموریتی متعلق به شاخص ساختارهای مشورتی، در بعد اکتسابی متعلق به شاخص سیره مدیران جهادی، در بعد سازمانی متعلق به شاخص برخورداری از روحیه کار گروهی و در بعد زمینه‌ای متعلق به شاخص وجدان کاری است. در پژوهشی زارعی محمودآبادی و شاکر اردکانی (۱۳۹۷) با عنوان «بررسی تأثیر مدیریت جهادی و فضیلت سازمانی بر رفتار سیاسی کارکنان» انجام دادند. نتایج این پژوهش حاکی از تأثیر مستقیم و معنی‌دار ($t > 1/96$) مدیریت جهادی بر فضیلت سازمانی به میزان ۸۱ درصد، تأثیر معکوس و معنی‌دار فضیلت سازمانی بر ادراک از سیاست سازمانی به میزان ۲۶ درصد، تأثیر مستقیم و معنی‌دار ادراک از سیاست سازمانی بر رفتارهای سیاسی به میزان ۶۴ درصد و تأثیر ادراک از سیاست سازمانی بر رفتار شهروندی سازمانی معنی‌دار و به میزان ۲۷ درصد بوده است، ولی تأثیر مدیریت جهادی بر رفتار شهروندی سازمانی ($t = 0/975$) و رفتار شهروندی سازمانی بر رفتار سیاسی ($t = 0/23$) تأیید نشد. در پژوهشی که توسط یوسفی و اکبری (۱۳۹۶) با عنوان «تبیین بایدهای مدیران سیاسی مبتنی بر رهیافت مدیریت جهادی» انجام پذیرفت، تربیت مدیران سیاسی به‌عنوان یکی از راهبردهای کلیدی در استحکام بخشی به ساخت درونی قدرت معرفی و با استفاده از الگوی مدیریت جهادی، بایدهای هر مدیر سیاسی تبیین و در نهایت این بایدها در دو دسته اعتقادی و عملیاتی ارائه شد. در پژوهشی علی شیری، تولایی و بیدی (۱۳۹۵) با عنوان «اصول حاکم بر مدیریت جهادی، تحلیل کیفی از تجربه مدیریت جهادی در کشور»، نشان دادند با تجربه مدیریت جهادی در کشور، اصول حاکم بر مدیریت جهادی را معرفی کنند که این اصول شامل مدیریت دانش، نگاه انسانی به نظام‌سازی، رهبری و نه مدیریت، نوآوری، عدم تقلید، نگاه سیستمی، آرمان‌خواهی و چشم‌انداز وسیع و عمیق است. در پژوهشی دیگر کیانی زاده و گلشنی (۱۳۹۵) «ویژگی‌های شخصیتی سیاست‌گذاران مبتنی بر مدیریت جهادی» مورد بررسی قرار گرفت که طی آن مؤلفه‌های روحیه ایثارگری، کار و تلاش مضاعف، مسئولیت‌پذیری، شایسته‌سالاری و وجدان کاری، شجاعت و قاطعیت در کارها، خودباوری، از جنس مردم بودن، قناعت و ساده‌زیستی و حسن خلق مشخص شد.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، توسعه‌ای-کاربردی و از نظر روش فراترکیب است که نوعی روش کیفی است. در این روش با مراجعه به مقالات، پژوهش‌ها، طرح‌های تحقیقاتی و تألیفاتی که در زمینه مکتب شهید سلیمانی و مدیریت جهادی صورت گرفته است، در جامعه آماری به تعداد ۴۷ مورد پژوهشی در زمینه شهید سلیمانی و مدیریت جهادی بررسی شده است و نهایتاً الگوی مکتب شهید سلیمانی از آن‌ها استخراج شده است.

در این پژوهش به‌منظور پاسخگویی به سؤال‌های پژوهش، دو بخش به شرح زیر ساختاربندی شده است: بخش اول آن مربوط به کشف و ارائه الگوی مکتب شهید سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران با روش فراترکیب است (مرحله اکتشاف الگو). بخش دوم آن در ارتباط با آزمون الگو با استفاده از روش تأییدی خبرگان بود. بدین

ترتیب که بعد از شناسایی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مکتب شهید سلیمانی با تأکید بر مدیران جهادی اکتشاف گردید؛ سپس برای ارزیابی روایی و پایایی آن، در بخش بعدی پژوهش با استفاده از نظرات ۱۵ نفر از خبرگان که به شیوه گلوله برفی انتخاب شدند و ارزیابی ضریب نسبی و شاخص روایی محتوا (CVR-CVI)، تبیین و الگوی مکتب شهید سلیمانی میسر گردید. در مورد ویژگی‌های جمعیت شناختی مربوط به خبرگان می‌توان گفت آنان دارای مدرک دکترای تخصصی و آشنا به موضوع پژوهش در رشته‌های علوم تربیتی، علوم سیاسی، مدیریت و روانشناسی با مرتبه علمی استادیار و بالاتر بودند و از تعداد ۱۵ نفر جامعه خبرگان، ۱۴ نفر مرد، ۱ نفر زن بودند.

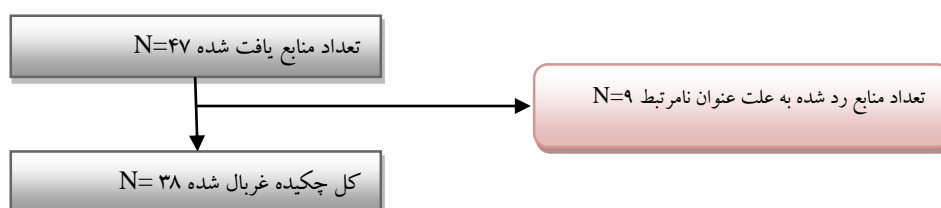
روش فراترکیب مستلزم این است که پژوهشگر بازنگری دقیق و عمیقی انجام داده و یافته‌های پژوهش‌های کیفی مرتبط را ترکیب کند. از طریق بررسی یافته‌های مقاله‌های اصلی پژوهش، پژوهشگران واژه‌هایی را آشکار و ایجاد می‌کنند که نمایش جامع‌تری از پدیده تحت بررسی را نشان می‌دهد. مشابه نگارش نظامند، استفاده از فراتلفیق نتیجه‌ای را حاصل می‌کند که بزرگ‌تر از مجموع بخش‌هایش است (سهرابی و همکاران، ۱۳۹۰: ۶). در این پژوهش به منظور تحقق این هدف، از روش هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷) استفاده می‌شود.

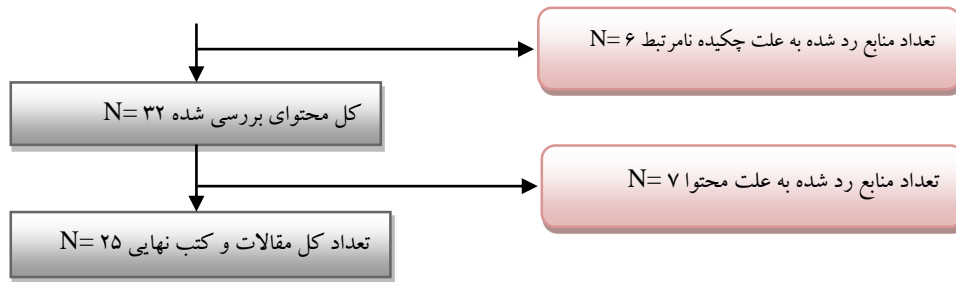
گام اول تنظیم سؤال پژوهش: برای تنظیم سؤال تحقیق از عوامل مختلفی مانند جامعه مورد مطالعه، چه چیزی، چه موقع و چگونه روش استفاده می‌شود. در این پژوهش، این سؤال که ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مکتب شهید سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران از دید خبرگان چگونه است؟ مورد واکاوی قرار گرفت.

گام دوم مروری سامانمند بر ادبیات: برای گردآوری داده‌های پژوهش از داده‌های ثانویه چون اسناد و مدارک گذشته استفاده شده است. این اسناد و مدارک شامل تمام پژوهش‌ها در زمینه مکتب و مدیریت جهادی و فرهنگ جهادی شهید سلیمانی بوده است.

جامعه مورد بررسی این پژوهش شامل تمام پژوهش‌ها در ابعاد و مؤلفه‌های مکتب و زمینه مدیریت جهادی و فرهنگ جهادی شهید سلیمانی که از محل دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، اجلاس‌ها، همایش‌ها، نشریات، کتاب‌ها، پایگاه‌های اینترنتی و غیره تأمین شده است. با بررسی و شناسایی پژوهش‌ها از طریق سامانه جستجوی کتابخانه ملی و دیگر کتابخانه‌ها، پژوهشکده‌ها و سایت‌هایی همچون جهاد دانشگاهی، پایگاه مجلات تخصصی نور، مقالات علمی همایش‌های کشور، پایگاه نشریات کشور، ایران‌داک و غیره با کلیدواژه‌هایی در عناوین به تعداد ۴۷ مورد پژوهش در مکتب، مدیریت جهادی، فرهنگ و مدیر جهادی در مورد شهید سلیمانی یافت شد.

گام سوم جستجو و انتخاب متون مناسب: فرایند بازمینی و انتخاب در این پژوهش به صورت خلاصه در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱: نتایج جستجو و خلاصه فرایند بازبینی و انتخاب مطالعات

در نتیجه جستجو و بررسی‌های به عمل آمده از منابع اشاره شده و با استفاده از واژه‌های کلیدی مورد نظر و با در نظر گرفتن معیارهای پذیرش، در مجموع تعداد ۴۷ منبع یافت شد. سرانجام پس از چهار مرحله پالایش از میان ۴۷ مطالعه، ۲۲ مورد آن حذف و ۲۵ مطالعه انتخاب و برای ارائه الگو، مورد تجزیه و تحلیل اطلاعات قرار گرفت. نظرسنجی از خبرگان در رابطه با ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مکتب شهید سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران صورت است.

گام چهارم استخراج اطلاعات پژوهش: در این گام از پژوهش، اطلاعات پژوهش‌های انجام شده در جدول ۱، دسته‌بندی شد. این جدول شامل این اطلاعات بود: اطلاعات شناسنامه‌ای پژوهش (عنوان، نام و نام خانوادگی پدیدآورندگان، سال انتشار)، اطلاعات روشی کلیدی (هدف پژوهش، روش) و اطلاعات یافته‌های اصلی (نتایج و یافته‌های مرتبط با سؤال این پژوهش). در پژوهش حاضر، اطلاعات مقالات نهایی به این صورت دسته‌بندی شده است: در ستون اول مرجع مربوط به هر مقاله ثبت می‌شود (شامل نام و نام خانوادگی نویسنده به همراه سال انتشار مقاله)؛ در ستون دوم ابعاد و مؤلفه‌های ارتقاء یا نقض مکتب شهید سلیمانی که هر مقاله به آن اشاره کرده، بیان گردیده است و در ستون سوم جدول نیز اطلاعات روش‌شناختی مطالعه مورد نظر ارائه شده است. نتایج به دست آمده به صورت مجزا در جدول ۱، آورده شده است.

جدول ۱: برخی از منابع اطلاعاتی پژوهش

ردیف	نویسندگان و سال انتشار	ابعاد و مؤلفه‌های الگوی مکتب شهید قاسم سلیمانی	روش پژوهش
۱	محمدظاهری (۱۳۹۹)	الگوی مدیریتی تراز انقلاب، مدیریت شهید سپهد قاسم سلیمانی، الگوی مدیران عالی جمهوری اسلامی ایران، سبک مدیریت اسلامی کاربردی.	رویکرد ترکیبی
۲	جواد معدنی و محمد میری (۱۳۹۸)	ابعاد مدیران جهادی (بعد دانشی، بعد اکتسابی، بعد سازمانی، بعد مأموریتی و بعد زمینه‌ای)	مطالعه ترکیبی
۳	محمدجواد زارعی و محمودآبادی و	مؤلفه‌های مدیریت جهادی رفتار سیاسی؛ ادراک از سیاست سازمانی؛ فضیلت سازمانی؛	مطالعه توصیفی

		محمد شاکر اردکانی (۱۳۹۷)	
تحلیل مضمون	ابعاد جهاد: ۱. جهاد مالی ۲. جهاد جانی ۳. جهاد علمی محورهای مدیریت جهادی: ۱. توکل بر خدا ۲. مبتنی بر نظام ارزشی اسلام ۳. باصلابت و شجاع ۴. مخلص و متقی ۵. ولایت مدار ۶. آگاه و دانش طلب و ۷. سخی و رشد دهنده	رسول یوسفی و بهرام اکبری (۱۳۹۶)	۴
مطالعه کیفی	ویژگی های کلی خاص سبک مدیریت جهادی ویژگی های کلی عام مدیریت جهادی	وجه اله قربانی زاده، سیدمهدی الوانی و حسین علی اصغرزاده رومیانی (۱۳۹۴)	۵
تحلیل مضمون	شایستگی های دینی رهبران نظامی ۱. معنویت ۲. مؤلفه های بینشی ۳. مؤلفه های مکتبی ۴. مؤلفه های رفتاری	صمد آقا محمدی، فرشاد حاج علیان، مجید جهانگیر فرد و تورج مجیبی (۱۳۹۸)	۶
تحلیل مضمون	مؤلفه های مدیران نهادی در ایران ۱. الگوی آموزش و تربیت اسلامی ۲. الگوی تربیت اسلامی ۳. ویژگی های سخت افزاری، نرم افزاری و مغزافزاری	مهدی محمدی، امیر هوشنگ نظرپوری، محمد حکاک و سید نجم الدین موسوی (۱۳۹۷)	۷
تحلیل مضمون	مؤلفه های سازمان اخلاقی مضمون فراگیر عوامل سازمانی شامل مضمون های سازمان دهنده شایسته سالاری، آموزش اصول اخلاقی، تصمیم گیری مشارکتی، استفاده صحیح از منابع سازمانی، رعایت اعتدال، عدالت سازمانی، پیش بینی پذیری، ایجاد نظام تشویق و تنبیه براساس عملکرد و ایجاد واحدهای نظارتی و مؤلفه های انسانی، مضمون های سازمان دهنده رفتار شهروندی سازمانی، پرهیز از رفتارهای آمرانه، عملکرد اخلاقی، حفظ احترام افراد، رعایت حریم خصوصی افراد، حفظ عزت نفس، سوءاستفاده نکردن از پست و مقام	گل آرا پورمغرب، علی اصغر پورعزت، حسن زارعی متین و حمیدرضا یزدانی (۱۳۹۹)	۸

مطالعه توصیفی - تحلیلی	ذهنیت‌های حوزه مدیریت جهادی ۱. الزامات نظارتی، ۲. الزامات رفتاری، ۳. الزامات رہیافت، ۴. الزامات بنیادی	محمد وحیدی، سید عباس ابراهیمی و عباسعلی رستگار (۱۳۹۸)	۹
مطالعه تحلیل محتوا - فرا ترکیب	ویژگی‌های معرف مدیر جهادی خدماحوری، دین‌مداری، اخلاق‌مداری، بصیرت، تصمیم‌گیری بر مبنای خرد، شایسته‌سالاری، سعه صدر، ارتباطات مؤثر با همکاران و مردم، بهره‌وری فزاینده، اعتماد به نفس، تعهد، انقلابی‌گری، نظم و قانون‌گرایی، ایثار، همت فزاینده و مدبر بودن	محمد شهبازی سلطانی و سیاوش صلواتیان (۱۳۹۶)	۱۰
تحلیل محتوا	عقلانیت مدیریت جهادی عقل نظری شامل مؤلفه‌های اعتقاد به جنگ حق و باطل و رحمت خاص الهی؛ عقل عملی شامل مؤلفه‌های دین‌محوری، توجه به عوامل مافوق طبیعی و مبارزه با دشمن؛ و سرانجام عقل کنشی شامل مؤلفه‌های خردمندی، ایثارگری، رابطه سازنده رهبر پیرو، مسئله محوری، نظام‌مندی، برخورد صحیح با دشمن و تلاش‌گری	محمدعلی حسینی نیک و مجید مختاریان پور (۱۳۹۷)	۱۱
مطالعه توصیفی	جوهره مکتب شهید سلیمانی افراد (ایمان یا باورهای درست): ۱. بعد عقلی و معرفتی ۲. بعد ارادی ۳. بعد عاطفی افراد (عمل صالح یا کردار شایسته): ۱. عمل صالح در ارتباط با خدا ۲. عمل صالح در ارتباط با خلق خدا	سید محمد مقیمی (۱۳۹۷)	۱۲
مطالعه توصیفی - همبستگی	الزامات مدیریت جهادی چهار بعد رویکردی، مدیریتی، انسانی و ساختاری	محمد رضا سلطانی (۱۳۹۳)	۱۳
تحلیل مضمون	مؤلفه‌های تمدن نوین اسلامی ۱. تمایزات اصلی تمدن نوین اسلامی با تمدن غربی ۲. بهره‌های تمدن نوین اسلامی ۳. الزامات اجرایی ۴. حکومت صالح	امیرحسین عزتی، محسن ترابی و عباس چهاردولی (۱۳۹۹)	۱۴
مطالعه توصیفی	مؤلفه‌های مدیریت جهادی انضباط؛ پرکاری، با تدبیر حرکت کردن، شب و روز نشناختن و دنبال کار را گرفتن، تشخیص و اتخاذ نوع ایستادگی در مقابل چالش‌های خصمانه، برخورداری از ایمان، پشتکار، عزم راسخ، همت، توکل، خودباوری، اعتماد به نفس ملی و حُسن ظن الهی است، روحیه انقلابی‌گری، تشویق و به‌کارگیری نیروهای مستعد، امکانات و ظرفیت‌های موجود	اصغر افتخاری، محمدعلی زرگرزاده، مهدی شمشیری (۱۳۹۷)	۱۵

مطالعه توصیفی	مؤلفه‌های مدیریت جهادی توکل، نظم، ایمان و اخلاص، اتحاد و وحدت، استغفار از اسراف، احسان و ایثار، پرهیز از سستی، پرهیز از غرور، ذکر بسیار خدا، تواضع و فروتنی متعادل، داشتن اعتماد به نفس، پابندی به ضوابط به جای روابط، غیب‌پوشی، عمل به وعده‌های خود، داشتن سعه صدر، خوش‌رویی، وقار و متانت، توان اداره امور سازمانی، پیشگامی در خودشناسی	محمد مهدی مظفری و بهنام محمدی (۱۳۹۵)	۱۶
مطالعه توصیفی	ویژگی‌های شخصیتی، هویتی و مدیریتی شهید حاج قاسم سلیمانی ولایت‌مداری، شهادت‌طلبی، ایثار و از خود گذشتگی، رعایت ادب و احترام، پرهیز از وابستگی به صاحبان زر و زور، گمنامی و پرهیز از رسانه‌ای شدن، توجه به شأن و منزلت مراجع، پیوند نظامی‌گری با دیپلماسی، هوشمندی و کیاست، استکبارستیزی، پاک دستی، انقلابی‌گری، ساده زیستی، مردم‌گرایی، ضدیت با تکفیری‌ها، تدبیر و همه‌جانبه‌نگری، شجاعت	حسن مجیدی (۱۳۹۸)	۱۷
مطالعه توصیفی	ویژگی سردار شهید دل‌ها حاج قاسم سلیمانی اخلاص، سرباز ولایت، جامعیت ابعاد، حریت و آزادگی، قدرت تدبیر و منطق استوار، مردم‌داری و عشق به مردم، استقامت فکری و عملی، جهان‌نگری	عبدالله حاجی صادقی (۱۳۹۸)	۱۸
مطالعه توصیفی	شاخصه‌های شخصیتی حاج قاسم سلیمانی نبوغ نظامی، روحیه سلحشوری و جنگندگی، روحیه شهادت‌طلبی، اخلاص، ارادت و تمسک به اهل بیت (ع)، ولایت‌مداری، تعبد و معنویت، فرامرزى بودن، یک دیپلمات برجسته، سخت‌کوشی، نظم و انضباط و دقت در امور، سرعت عمل و به هنگام بودن، بیان تأثیرگذار، علاقه به فرهنگ و هنر، روحیه انقلابی، اعتدال، سنجیدگی و تدبیر در امور، سادگی و صفا، مردمی بودن، ارتباط با جوانان، خوش‌خویی، آرامش و طمأنینه، ارتباط عمیق با خانواده، درک عمیق از حقیقت دنیا و آخرت و توجه به اصل کمال طلبی.	دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)	۱۹
مطالعه توصیفی	ویژگی برجسته از شخصیت «حاج قاسم سلیمانی» خدایم‌محور و مخلص، انسانی از دنیا بریده و آخرت‌گرا، روحیه فداکاری، ایثار و گذشت، شجاع و بی‌باک، ولایت‌پذیر و یک سرباز واقعی برای ولایت، متواضع و فروتن، اخلاق‌محور، معنویت دینی و ارتباط معنوی با خداوند، خداترس و خادم اهل بیت (ع)	عبدالمجید طالب‌تاش (۱۳۹۸)	۲۰

گام پنجم تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی: در پژوهش، ابتدا تمام عوامل استخراج شده از مطالعه‌ها به‌عنوان شناسه در نظر گرفته و سپس با در نظر گرفتن معنای هر یک از آن‌ها، شناسه‌ها در مفهومی مشابه تعریف شد؛ سپس مفاهیم مشابه در مقولات تبیین‌کننده دسته‌بندی گردید تا به این ترتیب محورهای تبیین‌کننده مکتب شهید سلیمانی در قالب ابعاد و مؤلفه‌ها و شاخص‌های پژوهش شناسایی شود. منابع و فراوانی مرتبط با مؤلفه‌ها و شاخص‌های مکتب شهید سلیمانی در جدول شماره ۲، نشان داده شده است.

جدول ۲: منابع و فراوانی مرتبط با مؤلفه‌ها و شاخص‌های استخراج شده مکتب

شهید سلیمانی

متغیر	مؤلفه	شاخص‌ها	منابع	فراوانی
مکتب شهید قاسم سلیمانی	رفتاری (فردی)	قاطعیت؛ وجود روحیه جوانی؛ هوش و ذکاوت؛ تدبیر، دانش تخصصی قوی؛ با اراده؛ با انگیزه؛ شجاعت؛ صداقت؛ خودشناسی؛ خوش‌خویی؛ صبوری؛ امیدواری؛ امانت‌داری؛ چهره نافذ؛ بیان نرم و قوی؛ اخلاقیات؛ تواضع؛ خستگی‌ناپذیری، سخت‌کوشی، مهربانی؛ صمیمیت؛ آرامش و طمأنینه؛ بیان تأثیرگذار؛ قاطعیت؛ استحکام شخصیت؛ سادگی و صفا؛ اعتماد به نفس؛ خودباوری؛ قدرت تدبیر؛ محبوبیت جهانی؛ قبول خطر و برداشتن گام‌های بلند؛ فروتنی و مصمم بودن.	(بانکی پور فرد و رفیعی، ۱۳۹۳)، (محمدی، ۱۳۸۸)، (محمدظاهری، ۱۳۹۹)، (موحد، ۱۳۸۶)، (بابایی طلائی، ۱۳۹۴)، (سلطانی، ۱۳۹۳)، پناهیان (۱۳۹۸)، سلیمی (۱۳۹۸)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، حاجی صادقی (۱۳۹۸)، رضاییان (۱۳۹۹)، نوعی (۱۳۹۸)، طالب تاش (۱۳۹۸)، خرازی (۱۳۹۷)، صمد آقا محمدی، فرهاد حاج علیان، مجید جهانگیر فرد و تورج مجیبی (۱۳۹۸)	۱۵
	ارتباط مؤثر با مردم و همکاران	پرهیز از مردم‌گریزی؛ پرهیز از منت‌گذاری و بدزبانی نسبت به مردم؛ انتظار قدردانی و تشکر نداشتن؛ پرهیز از اعمال قدرت نسبت به ارباب رجوع؛ نوع دوستی؛ گسترش سرمایه اجتماعی؛ وفاق و همدلی با یکدیگر؛ توجه به نقش مردم؛ مردم‌محوری؛ تعامل و ارتباطات مؤثر؛ زنده نگهداشتن روحیه خدمتگزاری و عشق خدمت به مردم؛ کار گروهی و مشارکت اجتماعی؛ ارتباط با جوانان؛ برتری خواست مردم بر خود؛ مردم‌داری و	سلطانی، (۱۳۹۳)، نصر اصفهانی، شائمی برزکی و بهرامیان، (۱۳۹۲)، خلقانی و ابراهیم پور، (۱۳۸۶)، شعبانی و تاج‌آبادی، (۱۳۸۶)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، اسحاقی، (۱۳۹۳)، حاجی صادقی (۱۳۹۸)، شیخی، (۱۳۸۶)، آذرنوش (۱۳۹۸)	۹

		عشق به مردم؛ به دنبال رضایت مردمی	
۱۷	<p>(شکوری، ۱۳۸۶)، (قائد علی و مشرف جوادی، ۱۳۸۸)، (موحد، ۱۳۸۶)، (فرهادی، نوری و چهار آیین، ۱۳۸۸)، (خلقانی و ابراهیم پور، ۱۳۸۶)، (فرهی بوزنجانی، محمدی و حصیرچی، ۱۳۸۹)، (اسحاقی، ۱۳۹۳)، (مودی، نصر اصفهانی و هلالی، ۱۳۸۶)، (سلطانی، ۱۳۸۶)، (پالوج و نقی پور فر، ۱۳۸۶)، (سلطانی، ۱۳۹۳)، (فیروزآبادی، ۱۳۹۳)، (شکوری، ۱۳۸۶)، (محمد ظاهری، ۱۳۹۹)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (حاجی صادقی، ۱۳۹۸)، (نوعی، ۱۳۹۸)</p>	<p>بانگیزه؛ نشاط و سرزندگی در کار؛ پرکاری و سخت‌کوشی؛ سرعت عمل و به‌هنگام بودن؛ برنامه‌ریزی؛ سازمان‌دهی؛ میدانی بودن؛ رهبری، وجدان‌کاری؛ مشورت‌پذیری؛ تأکید هم‌زمان بر هدف و شرعی بودن راه تحقق آن؛ مربیگری؛ تفکر سیستمی؛ خودارزیابی؛ عمل‌گرایی؛ مسئولیت‌پذیری؛ دانش‌محوری؛ اثربخشی و هدف‌گرایی؛ پیگیری اهداف بلندمدت؛ پرهیز از عجله‌کاری و شتاب‌زدگی؛ اطمینان از موفقیت؛ تعهد؛ مسئولیت‌پذیری؛ عدم سوءاستفاده نکردن از مقام؛ مهارت‌هدایت و رهبری؛ جهت‌گیری اقتضایی؛ نبوغ نظامی؛ سنجیدگی و تدبیر در امور؛ تکلیف‌گرایی؛ فرماندهی از نزدیک؛ فرماندهی بر قلب‌های نیروها؛</p>	رفتاری (شغلی)
۵	<p>(محمدظاهری، ۱۳۹۹)، پناهیان (۱۳۹۸)، (سلیمی، ۱۳۹۸)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (خرازی، ۱۳۹۸)، (۱۳۹۷)</p>	<p>مردمی بودن؛ احترام به طبقه مستضعف؛ التزام به سبک زندگی اسلامی؛ ایرانی، پرهیز از شعارزدگی؛ شهرت‌گریزی؛ مبارزه با غرب‌زدگی؛ احترام به خانواده و شجاعت اخلاقی؛ علاقه به فرهنگ و هنر؛ ارتباط عمیق با خانواده؛ بلندطبع و بلندنظری</p>	اخلاق‌مداری، سبک زندگی و امور فرهنگی
۱۲	<p>رضاییان (۱۳۹۹)، (محمدظاهری، ۱۳۹۹)، (سلطانی، ۱۳۸۶)، (اسحاقی، ۱۳۹۳)، (رضایی، ۱۳۹۸)، (سلیمی، ۱۳۹۸)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، (حاجی صادقی، ۱۳۹۸)، (رضاییان، ۱۳۹۹)، (نوعی، ۱۳۹۸)، (طالب‌تاش، ۱۳۹۸)</p>	<p>ایمان به خدا؛ توکل بر خدا؛ روحیه شهادت‌طلبی؛ بی‌تعلقی به دنیا؛ اخلاص؛ عشق به اهل‌بیت؛ تفکر عاشورایی؛ ایثار؛ درک عمیق از حقیقت دنیا و آخرت؛ عدالت‌خواهی؛ تقدس‌هدف؛ عبرت از گذشتگان؛ کمال‌طلبی؛ تعبد و معنویت؛ حریت و آزادگی؛ جهان‌نگری؛ آخرت‌گرا.</p>	دینی و اعتقادی

	صمد آقا محمدی، فرشاد حاج علیان، مجید جهانگیر فرد و تورج مجیبی (۱۳۹۸)		
۵	(مودی، نصر اصفهانی و هلالی، ۱۳۸۶)، (بابایی طلا تچه، ۱۳۹۴)، (موسسه فرهنگی قدر ولایت، ۱۳۹۳)، (محمودزاده، فروزش و مرتضوی، ۱۳۸۸)، صمد آقا محمدی، فرشاد حاج علیان، مجید جهانگیر فرد و تورج مجیبی (۱۳۹۸)	مدیرپروری و بهسازی کارکنان؛ تربیت جانشین؛ هوش زیاد؛ واگذاری اختیار به نیروها و اعتماد به آن‌ها در کارها.	بینشی و معرفتی
۵	(فیروزآبادی، ۱۳۹۳)، (فرهی بوزنجانی، محمدی و حصیرچی، ۱۳۸۹)، (عبدی، ۱۳۹۰)، نوعی (۱۳۹۸)، طالب تاش (۱۳۹۸)	جوانمردی؛ شهادت طلبی؛ ایثار و از خود گذشتگی؛ استقامت در شرایط سخت؛ توسعه فرهنگ ایثار و فداکاری؛ شهامت؛ روحیه فداکاری، ایثار و گذشت؛ مجاهدی فداکار؛	ایثار و فداکاری
۴	رضاییان (۱۳۹۹)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، عبدالملکی (۱۳۹۸)، رضاییان (۱۳۹۹)	عدالت اقتصادی، عدالت محوری، دفاع از مظلومان، عدالت خواهی	عدالت خواهی
۵	حاجی صادقی (۱۳۹۸)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، صفی یاری (۱۳۹۸)، رضاییان (۱۳۹۹)، یوسفی و اکبری (۱۳۹۶)	سرباز ولایت؛ اسوه ولایت مداری؛	ولایت مداری
۶	(محمدظاهری، ۱۳۹۹)، سلیمی (۱۳۹۸)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، صفی یاری (۱۳۹۸)، رضاییان (۱۳۹۹)، نوعی (۱۳۹۸)	انقلابی گری؛ استکبار ستیزی؛ فرا جناحی بودن؛ وحدت آفرینی؛ بصیرت؛ دشمن شناسی؛ شناخت درست از مصلحت‌ها.	سیاسی
۸	رضایی (۱۳۹۸)، جانی پور (۱۳۹۸)، کمالی پور (۱۳۹۸)، سردار سلامی (۱۳۹۸)، پناهیان (۱۳۹۸)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، صفی یاری (۱۳۹۸)، نوعی (۱۳۹۸)	سردار مقاومت؛ الگوی مقاومت؛ گسترش فرهنگ مقاومت؛ اسوه جبهه مقاومت؛ فرامرز بودن؛ به کارگیری نیروهای متحد مقاومت؛	اسوه مقاومت

۱۷	<p>(سلطانی، ۱۳۹۳)، (مؤسسه فرهنگی ایمان جهادی، ۱۳۹۰)، (بانکی پور فرد و رفیعی، ۱۳۹۳)، (جمعی از محققین، ۱۳۹۲)، (ایروانی و شیخی، ۱۳۸۶)، (مودی، نصر اصفهانی و هلالی، ۱۳۸۶)، (اسحاقی، ۱۳۹۳)، (زواره، ۱۳۸۸)، (فاند علی و مشرف جوادی، ۱۳۹۳)، (لیاقتی، ۱۳۸۶)، (میر، ۱۳۸۶)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، آذرنوش (۱۳۹۸)،</p>	<p>اتکا به عزم ملی برای محرومیت‌زدایی؛ اتکا به حرکت خودجوش مردمی؛ توجه به ریزش‌ها و رویش‌های انقلاب؛ حمایت از مستضعفین؛ دنبال کردن جدی شعارها؛ اصل تأمین نیاز آحاد جامعه؛ پذیرش کارهای بزرگ و مهم؛ استکبارستیزی؛ معتقد به نظام و وفادار به ارزش‌های انقلاب؛ انجام ندادن کارهای خلاف مصلحت نظام اسلامی؛ اعتقاد به استقلال و لزوم خودکفایی؛ ولایت محور؛ روحیه انقلابی؛ آرمان‌خواهی.</p>	انقلاب‌گری	
۶	<p>(حسینی، ۱۳۸۶)، (اسحاقی، ۱۳۹۳)، (فیروزآبادی، ۱۳۹۳)، (زواره، ۱۳۸۸)، (شعبانی و تاج‌آبادی، ۱۳۸۶)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)،</p>	<p>نظم؛ قانون‌مداری؛ حفظ بیت‌المال و حقوق جامعه؛ عدم اتصال به کانون‌های قدرت و ثروت؛ انجام ندادن خلاف قانون و مقررات؛ توجه به بیت‌المال؛ نظم و انضباط و دقت در امور؛ جلوگیری از فساد و انحراف در وظایف.</p>	انضباط و قانون‌مداری	
۸	<p>(فرهی بوزنجانی، محمدی و حصیرچی، ۱۳۸۹)، (میر، ۱۳۸۶)، (فرهی بوزنجانی، محمدی و حصیرچی، ۱۳۸۹)، (فیروزآبادی، ۱۳۹۳)، (ایروانی و شیخی، ۱۳۸۶)، (اسحاقی، ۱۳۹۳)، (محمد ظاهری، ۱۳۹۹)، رضاییان (۱۳۹۹)</p>	<p>صرفه‌جویی؛ نو‌آور؛ انعطاف‌پذیری؛ خطرپذیری؛ نهی اقتصاد نفتی، ساده‌زیستی، اولویت منافع ملی بر شخصی، تأکید بر ظرفیت‌های داخلی و رونق تولید؛ توسعه فرصت‌های مناسب برای مشارکت جوانان؛ صرفه‌جویی.</p>	اقتصادی	
۱۰	<p>رضایی (۱۳۹۸)، (سلیمی، ۱۳۹۸)، آذرنوش (۱۳۹۸)، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور (۱۳۹۸)، رضایی (۱۳۹۹)، مرادی و فیروزآبادی (۱۳۹۵)، مختاریان پور و همکاران (۱۳۹۶)، گنجعلی و همکاران (۱۳۹۳)، علی شیری و همکاران (۱۳۹۵)، محمد ظاهری (۱۳۹۹)</p>	<p>خدمت‌گزاری؛ نوع‌دوستی؛ انسانیت؛ اخلاق‌مداری؛ مردمی بودن، روحیه جهادی؛ مدیریت جهادی</p>	مدیر جهادی	

گام ششم کنترل کیفیت: در این پژوهش، روش‌های ذیل برای حفظ کیفیت مطالعه در نظر گرفته شد:

- ۱- در سراسر پژوهش، تلاش شد توضیحات روشن و واضح برای گزینه‌های پژوهش ارائه شود.
- ۲- از هر دو راهکار جستجوی الکترونیک اینترنت و دستی کتابخانه‌ای برای جستجوی پژوهش‌ها استفاده شد.

در این مرحله محقق جهت ارزیابی کیفیت فرآیند فراترکیب، از ابزار حیاتی گلین (۲۰۰۶) استفاده نمونه است. در این پژوهش، علاوه بر موارد اشاره شده محقق برای کنترل مفاهیم استخراجی خود از مقایسه نظرات خود با یک خبره دیگر نیز استفاده نمود. برای حصول به این منظور تعدادی از مقالات انتخابی در اختیار یکی از خبرگان قرار گرفت و نتایج حاصله از طریق شاخص پایایی ارزیاب‌ها، ارزیابی گردید. مقدار ضریب محاسبه شده ۹۴٪ می‌باشد.

گام هفتم ارائه یافته‌ها: در این مرحله از روش فراترکیب، یافته‌های مراحل قبل ارائه می‌شود. بر اساس اجرای مراحل هفت‌گانه روش فراترکیب، الگوی تجربی و اولیه الگوی مکتب شهید سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران از ادبیات و پیشینه تحقیق استخراج شده است. در این مرحله از روش فراترکیب، مطابق جدول ۲ و ۳، یافته‌های حاصل از مراحل قبل ارائه شدند. در این جدول خلاصه‌ای از گروه‌بندی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی که از ادبیات مربوط به مکتب شهید سلیمانی استخراج شده است، نشان داده می‌شود.

جدول ۳: خلاصه یافته‌های فراترکیب مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی

متغیر	ابعاد	مؤلفه	شاخص‌ها
مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی	بعد نظام	رفتار فردی	قاطعیت؛ وجود روحیه جوانی؛ هوش و ذکاوت؛ تدبیر، دانش تخصصی قوی؛ با اراده؛ با انگیزه؛ شجاعت؛ صداقت؛ خودشناسی؛ خوش‌خویی؛ صبوری؛ امیدواری؛ امانت‌داری؛ چهره نافذ؛ بیان نرم و قوی؛ اخلاقیت؛ تواضع؛ خستگی‌ناپذیری، مهربانی؛ صمیمیت؛ آرامش و طمأنینه؛ بیان تأثیرگذار؛ قاطعیت؛ استحکام شخصیت؛ سادگی و صفا؛ اعتماد به نفس؛ خودباوری؛ قدرت تدبیر؛ محبوبیت جهانی؛ قبول خطر و برداشتن گام‌های بلند؛ فروتنی و مصمم بودن.
	شخصیتی	ارتباط مؤثر با مردم و همکاران	پرهیز از مردم‌گریزی؛ پرهیز از منت‌گذاری و بدزبانی نسبت به مردم؛ انتظار قدردانی و تشکر نداشتن؛ پرهیز از اعمال قدرت نسبت به ارباب رجوع؛ نوع دوستی؛ گسترش سرمایه اجتماعی؛ وفاق و همدلی با یکدیگر؛ توجه به نقش مردم؛ مردم‌محوری؛ تعامل و ارتباطات مؤثر؛ زنده نگهداشتن روحیه خدمت‌گزاری و عشق خدمت به مردم؛ کار گروهی و مشارکت اجتماعی؛ ارتباط با جوانان؛ برتری خواست مردم بر خود؛ مردم‌داری و عشق به مردم؛ به دنبال رضایت مردمی

رفتار شغلی	<p>نشاط و سرزندگی در کار؛ پرکاری و سخت کوشی؛ سرعت عمل و به هنگام بودن؛ برنامه‌ریزی؛ سازمان‌دهی؛ میدانی بودن؛ رهبری، وجدان کاری؛ مشورت پذیری؛ تأکید هم‌زمان بر هدف و شرعی بودن راه تحقق آن؛ مریگری؛ تفکر سیستمی؛ خودارزیابی؛ عمل‌گرایی؛ مسئولیت‌پذیری؛ دانش‌محوری؛ اثربخشی و هدف‌گرایی؛ پیگیری اهداف بلندمدت؛ پرهیز از عجله کاری و شتاب‌زدگی؛ اطمینان از موفقیت؛ تعهد؛ عدم سوء استفاده نکردن از مقام؛ مهارت هدایت و رهبری؛ جهت‌گیری اقتضایی؛ نبوغ نظامی؛ سنجیدگی و تدبیر در امور؛ تکلیف‌گرایی؛ فرماندهی از نزدیک؛ فرماندهی بر قلب‌های نیروها؛</p>
اخلاق‌مداری، سبک زندگی و امور فرهنگی	<p>مردمی بودن؛ احترام به طبقه مستضعف؛ التزام به سبک زندگی اسلامی؛ ایرانی، پرهیز از شعارزدگی؛ شهرت‌گریزی؛ مبارزه با غرب‌زدگی؛ احترام به خانواده و شجاعت اخلاقی؛ علاقه به فرهنگ و هنر؛ ارتباط عمیق با خانواده؛ بلندطبع و بلندنظری</p>
بُعد نظام اعتقادی	<p>دینی و اعتقادی</p> <p>ایمان به خدا؛ توکل بر خدا؛ روحیه شهادت‌طلبی؛ بی‌تعلقی به دنیا؛ اخلاص؛ عشق به اهل‌بیت؛ تفکر عاشورایی؛ ایثار؛ درک عمیق از حقیقت دنیا و آخرت؛ عدالت‌خواهی؛ تقدس هدف؛ عبرت از گذشتگان؛ کمال‌طلبی؛ تعبد و معنویت؛ حریت و آزادگی؛ جهان‌نگری؛ آخرت‌گرا.</p>
	<p>بیشی و معرفی</p> <p>مدیرپروری و بهسازی کارکنان؛ تربیت جانشین؛ هوش زیاد؛ واگذاری اختیار به نیروها و اعتماد به آن‌ها در کارها.</p>
	<p>ایثار و فداکاری</p> <p>جوانمردی؛ شهادت‌طلبی؛ ایثار و از خود گذشتگی؛ استقامت در شرایط سخت؛ توسعه فرهنگ ایثار و فداکاری؛ شهامت؛ روحیه فداکاری، ایثار و گذشت؛ مجاهدی فداکار؛</p>
	<p>عدالت‌خواهی</p> <p>عدالت اقتصادی، عدالت محوری، دفاع از مظلومان، عدالت‌خواهی</p>
بُعد نظام سیاسی	<p>ولایت‌مداری</p> <p>سرباز ولایت؛ اسوه ولایت‌مداری</p>
	<p>سیاسی</p> <p>انقلابی‌گری؛ استکبارستیزی؛ فراجنبی بودن؛ وحدت‌آفرینی؛ بصیرت؛ دشمن‌شناسی؛ شناخت درست از مصلحت‌ها.</p>
	<p>اسوه مقاومت</p> <p>سردار مقاومت؛ الگوی مقاومت؛ گسترش فرهنگ مقاومت؛ اسوه جبهه مقاومت؛ فرامرزی بودن؛ به‌کارگیری نیروهای متحد مقاومت.</p>
	<p>انقلاب‌گری</p> <p>اتکا به عزم ملی برای محرومیت‌زدایی؛ اتکا به حرکت خودجوش مردمی؛ توجه به ریزش‌ها و رویش‌های انقلاب؛ حمایت از مستضعفین؛ دنبال کردن جدی شعارها؛ اصل تأمین نیاز آحاد جامعه؛ پذیرش کارهای بزرگ و مهم؛ استکبارستیزی؛ معتقد به نظام و وفادار به ارزش‌های انقلاب؛ انجام ندادن کارهای</p>

خلاف مصلحت نظام اسلامی؛ اعتقاد به استقلال و لزوم خودکفایی؛ ولایت محور؛ روحیه انقلابی؛ آرمان خواهی.			
نظم؛ قانون مداری؛ حفظ بیت المال و حقوق جامعه؛ عدم اتصال به کانون های قدرت و ثروت؛ انجام ندادن خلاف قانون و مقررات؛ توجه به بیت المال؛ نظم و انضباط و دقت در امور؛ جلوگیری از فساد و انحراف در وظایف.	انضباط و قانون مداری	بُعد نظام مدیریتی و اقتصادی	
صرفه جویی؛ نوآور؛ انعطاف پذیری؛ خطرپذیری؛ نهی اقتصاد نفتی، ساده زیستی، اولویت منافع ملی بر شخصی، تأکید بر ظرفیت های داخلی و رونق تولید؛ توسعه فرصت های مناسب برای مشارکت جوانان؛ صرفه جویی.	اقتصادی		
خدمتگذاری؛ نوع دوستی؛ انسانیت؛ اخلاق مداری؛ مردمی بودن، روحیه جهادی؛ مدیریت جهادی.	مدیر جهادی		

یافته های پژوهش

برای بررسی روایی محتوایی به شکل کمی از دو ضریب نسبی روایی محتوا (برای پرسشنامه شماره یک) حاصل جدول ۴ و شاخص روایی محتوا (برای پرسشنامه شماره دو) حاصل جدول ۵، استفاده شد.

ضریب نسبی روایی محتوا: برای تعیین این ضریب از متخصصان درخواست شد تا هر آیتم را بر اساس سه طیف «ضروری است»، «مفید است ولی ضرورتی ندارد» و «ضرورتی ندارد» بررسی نمایند. سپس پاسخ ها مطابق فرمول زیر محاسبه گردید:

$$CVR = \frac{n_E - \frac{N}{3}}{\frac{N}{3}}$$

در این رابطه n_E تعداد متخصصانی است که به گزینه «ضروری» پاسخ داده اند و N تعداد کل متخصصان است. اگر مقدار محاسبه شده از مقدار جدول لاوشه بزرگ تر باشد، اعتبار محتوای آن آیتم پذیرفته می شود. حداقل مقدار روایی برای نمونه ۱۵ نفری طبق جدول تصمیم گیری جدول لاوشه در مورد ضریب نسبی روایی محتوا ۰/۴۲ می باشد. جدول ۴، نشان دهنده مقادیر ضریب نسبی روایی محتوا برای هر یک از مقولات، شاخص های مکتب شهید سلیمانی می باشد. با توجه به اینکه مقادیر ضریب نسبی روایی محتوا برای تمامی آیتم ها بزرگ تر از ۰/۴۲ شده است، بنابراین اعتبار محتوایی تمامی آیتم ها تأیید گردید. همچنین شاخص ها ذکر شده در جدول ۴، خروجی و نتیجه حاصل از جدول ۳، این پژوهش بود که توسط خبرگان مورد تأیید قرار گرفت.

جدول ۴: مقادیر ضریب نسبی روایی محتوا برای هر یک از مقوله ها مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی

۱ Content Validity Ratio (CVR)
۲ Content Validity Index (CVI)

مقوله	طیف	ضروری	مفید است ولی ضرورتی ندارد	غیر ضروری	تعداد نمونه	مقدار CVR	حداقل مقدار روایی	نتیجه
رفتاری (فردی)	۱۴	۱	-	۱۵	۰/۹	۰/۴۲	تأیید	
ارتباط مؤثر با مردم و همکاران	۱۳	۲	-	۱۵	۰/۸	۰/۴۲	تأیید	
رفتاری (شغلی)	۱۳	۲	-	۱۵	۰/۸	۰/۴۲	تأیید	
دینی و اعتقادی	۱۲	۳	-	۱۵	۰/۷	۰/۴۲	تأیید	
ولایت مداری	۱۴	۱	-	۱۵	۰/۹	۰/۴۲	تأیید	
سیاسی	۱۳	۲	-	۱۵	۰/۸	۰/۴۲	تأیید	
انضباط و قانون مداری	۱۲	۳	-	۱۵	۰/۷	۰/۴۲	تأیید	
اقتصادی	۱۴	۱	-	۱۵	۰/۹	۰/۴۲	تأیید	
بینشی و معرفتی	۱۵	-	-	۱۵	۱	۰/۴۲	تأیید	
ایثار و فداکاری	۱۵	-	-	۱۵	۱	۰/۴۲	تأیید	
اخلاق مداری، سبک زندگی و امور فرهنگی	۱۳	۲	-	۱۵	۰/۸	۰/۴۲	تأیید	
اسوه مقاومت	۱۵	-	-	۱۵	۱	۰/۴۲	تأیید	
مدیر جهادی	۱۴	۱	-	۱۵	۰/۹	۰/۴۲	تأیید	
عدالت خواهی	۱۳	۲	-	۱۵	۰/۸	۰/۴۲	تأیید	
انقلاب گری	۱۵	-	-	۱۵	۱	۰/۴۲	تأیید	

۲) شاخص روایی محتوا: برای تعیین این ضریب از متخصصان درخواست شد تا هر آیتم را براساس طیف چهار قسمتی «کاملاً مرتبط»، «مرتبط اما نیاز به بازبینی»، «نیاز به بازبینی جدی» و «غیر مرتبط» بررسی نمایند. این شاخص به صورت تجمیع امتیازات موافق برای دو آیتم که امتیاز «کاملاً مرتبط» و «مرتبط اما نیاز به بازبینی» را کسب کرده‌اند، تقسیم بر تعداد کل متخصصان محاسبه شد. در صورتی که مقدار شاخص روایی محتوا از ۰/۷۹ بیشتر باشد، آنگاه روایی محتوای مقیاس مورد تأیید می‌شود. جدول ۵، نشان‌دهنده مقادیر شاخص روایی محتوا برای هر یک از شاخص‌های مرتبط با شاخص‌های مکتب شهید سلیمانی است. با توجه به اینکه مقادیر شاخص روایی محتوا برای تمامی آیتم‌ها بزرگ‌تر از ۰/۷۹ شده است، بنابراین اعتبار محتوایی تمامی آیتم‌ها تأیید گردید. همچنین شاخص‌ها ذکر شده در جدول ۵، خروجی و نتیجه حاصل از جدول ۳، این پژوهش بود که توسط خبرگان مورد تأیید قرار گرفت.

جدول ۵: مقادیر ضریب نسبی روایی محتوا برای هر یک از شاخص‌ها

شاخص‌ها	طیف	کاملاً مرتبط	مرتبط اما نیاز به بازبینی	نیاز به بازبینی جدی	غیر مرتبط	تعداد نمونه	مقدار CVI	حداقل مقدار روایی	نتیجه
---------	-----	--------------	---------------------------	---------------------	-----------	-------------	-----------	-------------------	-------

تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	-	۱۴	قاطعیت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	وجود روحیه جوانی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	هوش و ذکاوت
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۱	۱۳	تواضع و مهربانی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	دانش تخصصی قوی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	خوش خویی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	شجاعت
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	-	۱۴	چهره نافذ
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	امیدواری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۲	۱۳	خودشناسی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	خستگی ناپذیری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	آرامش و طمأنینه
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	صمیمیت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	استحکام شخصیت
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۱	۱۳	بیان تأثیر گذار
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	۱	-	۱	۱۴	صداقت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	محبوبیت جهانی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	امانت‌داری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	بیان نرم و قوی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	فروتنی و مصمم بودن
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۲	۱۳	سخت‌کوشی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	قبول خطر و برداشتن گام‌های بلند
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	اعتماد به نفس
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	سادگی و صفا
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۲	۱۲	خودباوری
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۱	۱۳	قدرت تدبیر
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	نوآور و خلاق
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	با اراده و با انگیزه
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	صبوری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	نوع دوستی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	به دنبال رضایت مردمی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	مردم‌داری و عشق به مردم
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	برتری خواست مردم بر خود
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۲	۱۳	پرهیز از مردم‌گریزی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	پرهیز از منت‌گذاری و بدزبانی نسبت به مردم
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	-	۱۴	انتظار ق‌ردانی و تشکر نداشتن
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	پرهیز از اعمال قدرت نسبت به ارباب رجوع

گسترش سرمایه اجتماعی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
زنده نگه داشتن روحیه خدمتگرای و عشق خدمت به مردم	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
وفاق و همدلی با یکدیگر	۱۳	۲	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
کار گروهی و مشارکت اجتماعی	۱۴	-	-	۱	۱۵	۰/۹۳	۰/۷۹	تأیید
توجه به نقش مردم محوری	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
ارتباط با جوانان	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
تعامل و ارتباطات مؤثر	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی در کار	۱۳	۱	۱	-	۱۵	۰/۹۳	۰/۷۹	تأیید
نشاط و سرزندگی در کار	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
پرکاری و سخت‌کوشی	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
سرعت عمل و به هنگام بودن	۱۲	۲	۱	-	۱۵	۰/۹۳	۰/۷۹	تأیید
فرماندهی بر قلب‌های نیروها	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
فرماندهی از نزدیک	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
سنجیدگی و تدبیر در امور	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
جهت‌گیری اقتصادی	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
عدم سو استفاده نکردن از مقام	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
پرهیز از عجله کاری و شتاب‌زدگی	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
اثربخشی و هدف‌گرایی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
مهارت هدایت و رهبری	۱۳	۲	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
پیگیری اهداف بلندمدت	۱۲	۳	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
اطمینان از موفقیت	۱۳	۱	۱	-	۱۵	۰/۹۳	۰/۷۹	تأیید
مسئولیت‌پذیری	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
تفکر سیستمی	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
تأکید هم‌زمان بر هدف و شرعی بودن راه تحقق آن	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
مشورت‌پذیری	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
میدانی بودن	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
تکلیف‌گرایی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
دانش‌محوری	۱۳	۱	۱	-	۱۵	۰/۹۳	۰/۷۹	تأیید
مریب‌گری	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید

تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	وجدان کاری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	رهبری
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۲	۱۲	عمل‌گرایی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	متعهد
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	خودارزیایی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	نبوغ نظامی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	ایمان به خدا
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	توکل بر خدا
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	روحیه شهادت‌طلبی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	پی‌تعلقی به دنیا
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	عشق به اهل‌بیت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	تفکر عاشورایی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	کمال‌طلبی
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	-	۱۴	عبرت از گذشتگان
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	حریت و آزادی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	اخلاص
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	آخرت‌گرا
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	جهان‌نگری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	تعبد و معنویت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	تقدس هدف
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	عدالت‌خواهی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	درک عمیق از حقیقت دنیا و آخرت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	ایثار و فداکاری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	سرباز ولایت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	اسوه ولایت‌مداری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	شناخت درست از مصلحت‌ها
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	انقلابی‌گری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۲	۱۳	فراجتاجی بودن
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	استکبارستیزی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	وحدت‌آفرینی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	دشمن‌شناسی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	بصیرت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	نظم و قانون‌مداری
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	-	۱۴	جلوگیری از فساد و انحراف در وظایف
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	نظم و انضباط و دقت در امور
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	توجه به بیت‌المال
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	انجام ندادن خلاف قانون و مقررات
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۴	عدم اتصال به کانون‌های قدرت و ثروت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۴	حفظ بیت‌المال و حقوق جامعه
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	انعطاف‌پذیری

تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	صرفه جویی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	توسعه فرصت‌های مناسب برای مشارکت جوانان
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۱	۱۳	تأکید بر ظرفیت‌های داخلی و رونق تولید
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	اولویت منافع ملی بر شخصی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	ساده زیستی
تأیید	۰/۷۹	۰/۸۷	۱۵	-	۲	۱	۱۲	نهی اقتصاد نفتی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	خطرپذیری
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۱	۱۳	مدیرپروری و بهسازی کارکنان
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	تربیت جانشین
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	هوش زیاد
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۲	۱۲	واگذاری اختیار به نیروها و اعتماد به آن‌ها در کارها
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	شهامت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	جوانمردی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	ایثار و از خود گذشتگی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	استقامت در شرایط سخت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	توسعه فرهنگ ایثار و فداکاری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	ایثار و گذشت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	مجاهدی فداکار
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	روحیه فداکاری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	احترام به خانواده و شجاعت اخلاقی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	مردمی بودن
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	احترام به طبقه مستضعف
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	التزام به سبک زندگی اسلامی-ایرانی
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۲	۱۳	پرهیز از شعارزدگی
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	-	۱۴	مبارزه با غرب‌زدگی
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۱	۱۳	علاقه به فرهنگ و هنر
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۳	۱۲	ارتباط عمیق با خانواده
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	بلندطبع و بلندنظری
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	۱	۱۴	شهرت‌گریزی
تأیید	۰/۷۹	۰/۹۳	۱۵	-	۱	۱	۱۳	سردار مقاومت
تأیید	۰/۷۹	۱	۱۵	-	-	-	۱۵	به‌کارگیری نیروهای متحد مقاومت

فرامرزى بودن	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
اسوه جبهه مقاومت	۱۳	۲	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
گسترش فرهنگ مقاومت	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
الگوی مقاومت و روحه جهادی	۱۳	۱	۱	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
عدالت اقتصادی	۱۳	-	۲	-	۱۵	۰/۸۷	۰/۷۹	تأیید
عدالت خواهی و عدالت محوری	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
دفاع از مظلومان و مستضعفین	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
مدیر جهادی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
خدمتگرایی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
نوع دوستی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
اتکا به عزم ملی برای محرومیت‌زدایی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
آرمان‌خواهی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
روحیه انقلابی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
اعتقاد به استقلال و لزوم خودکفایی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
انجام ندادن کارهای خلاف مصلحت نظام اسلامی	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
معتقد به نظام و وفادار به ارزش‌های انقلاب	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
استکبارستیزی	۱۴	۱	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
پذیرش کارهای بزرگ و مهم	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
اصل تأمین نیاز آحاد جامعه	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
توجه به ریزش‌ها و رویش‌های انقلاب	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید
اتکا به حرکت خودجوش مردم	۱۵	-	-	-	۱۵	۱	۰/۷۹	تأیید

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

الف. نتیجه‌گیری

در این پژوهش و ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی مکتب شهید سلیمانی به روش فراترکیب شناسایی شد. در این پژوهش می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های استخراجی از روش فراترکیب الگوی پژوهش مورد تأیید جامعه هدف قرار گرفت. امروزه یکی از چالش‌های اساسی سازمان‌ها به‌ویژه در عرصه بین‌المللی این است که با عنایت به پیچیدگی و چندبعدی بودن نیازهای کارکنان از یک‌سو و تنوع روبه‌تزايد مشخصه‌های فرهنگی

جوامع از سوی دیگر، مدیران باید روی کدام عنصر کلیدی متمرکز شوند تا در تحقق اهداف سازمانی توفیق حاصل شود. به عبارت دیگر ارزش محوری در سازمان‌های امروزی چیست؟ یکی از گزینه‌ها برای پاسخ به این پرسش اساسی، انجام موردکاوی و رجوع به بهترین تجربه‌ها یا الگوهای سرآمد است. این روزها در تمامی محافل خبری دنیا، کارشناسان اهل فن از یک الگوی کارآمد در مدیریت نهادی با گستره بین‌المللی سخن می‌گویند که به‌عنوان یک استراتژیست نابغه، مکتب جدیدی را در عرصه بین‌المللی عرضه کرده است؛ و آن کسی نیست جز شهید سلیمانی. ایشان، چهره‌ای بین‌المللی بود که نقش وی در فرونشاندن توطئه‌های منطقه‌ای بر کسی پوشیده نیست. بنابراین در این پژوهش با ارائه الگوی مکتب شهید سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران، سعی بر آن است تا این شخصیت بزرگ را به جامعه جهانی معرفی نماییم. مکتب شهید سلیمانی و تعمیق منش و افکار ایشان در تحقق اهداف گام دوم انقلاب که از سوی رهبر معظم انقلاب مطرح شد، قطعاً مؤثر و راهگشا و در ارائه الگوی اجرایی نقش دارد.

تقویت و ترویج گفتمان حاج قاسم که اصل انقلاب و نظام را بر هر موضوعی دیگر ترجیح می‌داد؛ تأکید بر ولایت‌مداری سردار سلیمانی؛ پای بندی به ارزش‌های انقلاب و دفاع از محرومان و مقابله با اشرافی‌گری؛ شهید سلیمانی یکی از تأثیرگذارترین شخصیت‌های دو دهه اخیر غرب آسیا در بسیج جبهه بزرگ مقاومت بر ضد مثلث عبری، عربی و غربی؛ خدمت بزرگ شهید سلیمانی به جهان امروز در معارضة عملی و جهادی با تکفیری‌ها و نابودی داعش بوده است.

اکنون که جامعه اسلامی از وجود این سرمایه ارزشمند بی‌بهره مانده است، برای ارائه الگو از شخصیت این شهید والامقام و تبدیل مکتب شهید سلیمانی به مکتبی همگانی و جهان‌شمول، این پژوهش به منظور شناسایی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها مکتب شهید سلیمانی به بررسی ۴۷ مقاله مرتبط با موضوع و تأیید ۱۵ نفر از صاحب‌نظران از طریق ارزیابی ضریب نسبی و شاخص روایی محتوا (CVR-CVI) و بهره‌گیری از روش فراترکیب، الگوی مکتب شهید سلیمانی در چهار بُعد «نظام شخصیتی»، «نظام اعتقادی»، «نظام سیاسی» و «نظام مدیریتی و اقتصادی» بیان کرده است که نهایتاً، نتیجه گرفته شد که پیامد چنین «سعادت بشری، سرمایه ارزشمندی و تأثیرگذار» است که در شکل شماره ۲ تحت عنوان «الگوی مکتب شهید سلیمانی» ارائه شده است. براساس این الگو:

الف) بُعد نظام شخصیتی (شامل رفتار فردی، ارتباط مؤثر با مردم و همکاران، رفتار شغلی و اخلاق‌مداری، سبک زندگی و امور فرهنگی)؛ ب) نظام اعتقادی (شامل دینی و اعتقادی، بینشی و معرفتی، ایثار و فداکاری و عدالت‌خواهی)؛ ج) نظام سیاسی (شامل ولایت‌مداری، سیاسی، اسوه مقاومت و انقلاب‌گری)؛ د) نظام مدیریتی و اقتصادی (شامل انضباط و قانون‌مداری، اقتصادی و مدیر جهادی)؛ ملاحظه می‌شود مکتب شهید قاسم سلیمانی جامع و کامل است و فرمایش حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) درباره ایشان مبنی بر اینکه: «به شهید حاج قاسم به چشم یک فرد نگاه نکنیم؛ به چشم یک مکتب، یک راه و یک مدرسه درس آموز نگاه کنیم»، مؤید این است.

شکل ۲: الگوی مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده

مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران

الگوی مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران در شکل ۲ را نشان می‌دهد که حاصل فرایند بخش‌های اول و دوم این پژوهش در روش فراترکیب است.

۲. ابعاد اصلی در مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده

مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران چه بود؟

در این پژوهش با توجه به روش فراترکیب، از ۴۷ منبع که تعداد ۲۵ منبع مرتبط با موضوع از طریق فراترکیب، ۴ بُعد و ۱۵ مؤلفه و ۱۵۸ شاخص مورد تأیید قرار گرفت. که این ابعاد و مؤلفه‌ها در شکل ۲ و جداول ۴ و ۵ ارائه شده است.

۳. مؤلفه‌ها و شاخص‌های مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی

تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز در جمهوری اسلامی ایران از دید خبرگان

چگونه است؟

در این پژوهش با توجه به روش فراترکیب و به کمک ۱۵ نفر از خبرگان از تعداد ۲۵ منبع مرتبط با موضوع، ۱۵۸ شاخص مورد تأیید قرار گرفت و با توجه به متغیر مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی اقدام به اکتشاف مؤلفه‌ها و شاخص‌ها اقدام گردید که از این طریق دو پرسشنامه‌ها برای خبرگان مؤلفه‌ها و شاخص‌های متغیر مشخص شدند و به منظور اطمینان از صحت مؤلفه‌ها و شاخص‌های اکتشافی الگوی مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی، نظرسنجی از خبرگان و تأیید الگو، توسط پرسشنامه شماره یک، حاوی مقولات، مفاهیم و کدهای شناسایی شده از روش فراترکیب، طی سه گزینه‌ای (ضروری است، مفید است ولی غیر ضروری است و غیر ضروری است) جهت اندازه‌گیری ضریب نسبی روایی محتوا (CVR) و پرسشنامه شماره دو، در مورد مرتبط بودن عبارت در نظر گرفته شده برای کد مورد نظر با طیف چهار گزینه‌ای جهت اندازه‌گیری شاخص روایی محتوا (CVI) صورت پذیرفت.

ب. پیشنهاد

۱- پیشنهاد می‌گردد مدیران عالی از ویژگی‌هایی شاخص همچون روحیه انقلابی، وحدت‌آفرینی بین مسئولان و مسئولیت‌پذیری شهید سپهبد قاسم سلیمانی تأثیر بیشتری بپذیرند.

۲- به مسئولین رده بالای کشور و لشکری، نظامی و انتظامی پیشنهاد می‌گردد در انتخاب و ارزیابی مدیران عالی الگوی فرهنگی (مردمی بودن، احترام و حمایت از مستضعفین، التزام به سبک زندگی اسلامی ایرانی، پرهیز از شعارزدگی، شهرت‌گریزی، مبارزه با غرب‌زدگی، احترام به خانواده و شجاعت اخلاقی) الگوی اقتصادی (اقتصاد مقاومتی، ساده زیستی) و الگوی سیاسی (ولایت‌مداری، انقلابی‌گری، استکبارستیزی، وحدت‌آفرینی، بصیرت، دشمن‌شناسی، شناخت درست مصلحت‌ها) تعیین‌کننده و اثرگذار باشد. شجاعت و تدبیر هم‌زمان در رویارویی با چالش‌ها دو ویژگی برجسته شهید سلیمانی بود که دیگر مدیران عالی باید در این زمینه خود را تقویت کنند.

۳- پیشنهاد می‌گردد مدیران در سطوح عالی کشور از الگوی مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی با تأکید بر الگوی تربیت‌کننده مدیران جهادی تمدن‌ساز بهره‌برده و نسبت به توانمندسازی، ارتقای دانش تخصصی و نمود رفتار و گفتار در قامت مدیر عالی در تراز جمهوری اسلامی تلاش مستمر به خرج دهند. شهید سلیمانی در مسائل داخلی اهل حزب و جناح و این‌گونه تقسیم بندیها نبود؛ اما بشدت انقلابی و پایبند به خط امام بود و انقلاب و انقلابی‌گری، خط قرمز جدی او بود. همین‌طور ایشان همواره در تلاش برای وحدت‌آفرینی بین شخصیت‌های برجسته کشور بود که این ویژگی نیز بین دیگر مدیران به تقویت نیاز دارد.

۴- با عنایت به الگوی ارائه شده در این پژوهش، زمانی روحیه مدیران جهادی تمدن‌ساز برای مدیران راهبردی و کلان کشور، حاکم خواهد شد که روحیه و فرهنگ جهادی و الگو برداری از مکتب شهید سپهبد قاسم سلیمانی در اعماق دل مدیران رسوخ کند؛ سپس با اعتقاد و یقین در سنگر مدیریت و اداره امور کشور وارد میدان شوند و برای خدمت به ملت و کشور تلاش مضاعف نمایند و در سنگر خدمت بر ملت و کشور از همدیگر گوی سبقت بگیرند.

برای انجام پژوهشی بعدی پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

۱- به کارگیری ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های استخراج شده در این پژوهش به‌منظور عینی‌تر

نمودن آن‌ها و تدوین خط مشی‌های لازم در جامعه.

۲- استفاده از سایر روش‌های پژوهشی از جمله بهره‌گیری از روش گراندد تئوری و شناسه‌گذاری‌های باز، محوری و انتخابی و همچنین مصاحبه و بررسی اسناد و مستندات برای تدوین الگوی راهبردی مکتب شهید سلیمانی توسط محققان بعدی.

منابع فارسی

امام خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۹۵)، **بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم**، برگرفته از وب‌سایت دفتر نشر و حفظ آثار حضرت آیت الله خامنه‌ای. به نشانی

<http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33886>

حاجی صادقی، عبدالله (۱۳۹۸)، **۹ ویژگی سردار شهید دل‌ها حاج قاسم سلیمانی**. به نشانی

<https://www.mashreghnews.ir/news/1051991/9>

حسینی نیک، محمدعلی و مختاریانپور، مجید (۱۳۹۷)، **عقلانیت مدیریت جهادی، فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و ششم، ش ۴: ۷۹-۱۰۶.

رضایی، محسن (۱۳۹۹)، **مکتب مدیریت جهادی دفاع مقدس**، سایت خبرگزاری تابناک. به

نشانی <https://www.tabnak.ir/fa/news/973827>

رضاییان، زهرا (۱۳۹۹)، **نگاهی به ویژگی‌های سردار مکتب ساز، حاج قاسم سلیمانی**،

پایگاه اطلاع‌رسانی بلاغ. به نشانی <https://www.balagh.ir/content/13210>

- زارعی محمودآبادی، محمدجواد و شاکر اردکانی، محمد (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر مدیریت جهادی و فضیلت سازمانی بر رفتار سیاسی کارکنان، **فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و ششم، ش ۳: ۱۲۷-۱۵۳.
- دهقانی پوده، حسین، پاشایی هولاسو، امین (۱۳۹۹)، تدوین الگوی فرماندهی شهید قاسم سلیمانی، **فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و هشتم، ش ۲: ۳۷-۱۳.
- سلطانی، محمدرضا (۱۳۹۴)، مدیریت جهادی، چالشها و الزامات، **فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و دوم، ش ۲: ۳۹-۹.
- سهرابی، بابک؛ اعظمی، امیر، یزدانی، حمیدرضا (۱۳۹۰)، آسیب‌شناسی پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه مدیریت اسلامی با رویکرد فراترکیب. **فصلنامه چشم‌انداز مدیریت دولتی**. س دوم، ش ۶: ۹-۴.
- شهبازی سلطانی، محمد و صلواتیان، سیاوش (۱۳۹۶)، شناسایی ویژگی‌های معرف مدیر جهادی به روش فراترکیب، **فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و پنجم، ش ۱: ۱۹۹-۲۳۰.
- علی شیرینی، محمدمهدی، تولایی، روح‌الله و بیدی، مجتبی (۱۳۹۵)، اصول حاکم بر مدیریت جهادی: تحلیلی کیفی از تجربه مدیریت جهادی در کشور، **فصلنامه چشم‌انداز مدیریت دولتی**، س هفتم، ش ۸: ۱۰۹-۸۹.
- قربانی زاده، وجه‌اله؛ الوانی، سیدمهدی و علی اصغرزاده رومیانی، حسین (۱۳۹۴)، تحلیل محتوای متون سبک مدیریت جهادی، **مطالعات مدیریت انتظامی**، س دهم، ش ۲: ۲۱۹-۲۵۰.
- کیانی زاده، میثم؛ گلشنی، علیرضا (۱۳۹۳)، شناسایی ویژگی‌های شخصیتی سیاست‌گذاران عمومی مبتنی بر مدیریت جهادی، **فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج**، س نوزدهم، ش ۷۲: ۷۰-۵۸.
- گنجعلی، اسدالله؛ علی شیرینی، محمدمهدی و بیدی، مجتبی (۱۳۹۳)، شایستگی‌های مدیریتی مدیران جهادی: تحلیلی: داده بنیاد، **فصلنامه چشم‌انداز مدیریت دولتی**، سال پنجم، ش ۳: ۳۹-۵۶.
- مقیمی، سید محمد (۱۳۹۹)، مدیریت بر مبنای اخلاص؛ جوهره مکتب شهید سلیمانی، **فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و هفتم، ش ۳: ۸-۱.
- مطهری، مرتضی (۱۳۹۴)، **مقدمه‌ای بر جهان‌بینی اسلامی: انسان و ایمان**، انتشارات صدرا، نوبت چاپ ۴۹.
- محمدظاهری، محمد (۱۳۹۹)، ارائه الگوی مدیریتی در تراز انقلاب برای مدیران عالی جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سبک مدیریتی شهید سیهبد قاسم سلیمانی، **فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و هشتم، ش ۱: ۴۶-۲۱.

مرادی آیدیشه، شعبان؛ حسنقلی، پوریا؛ سوری، طهمورث؛ سیدجوادین، سیدرضا و خیراندیش، مهدی (۱۳۹۷)، الگوی شایستگی فرماندهی از دیدگاه فرماندهی معظم کل قوا، **نشریه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی**، س یازدهم، ش ۲: ۱۸-۳۲.

معدنی، جواد، میری، محمد (۱۳۹۸)، تدوین الگوی مدیریت جهادی در مدیریت مرزها: مطالعه ترکیبی، **فصلنامه مطالعات راهبردی ناجا**، س چهارم، ش ۴: ۹۳-۱۲۴.

نوعی، رحیم (۱۳۹۸)، **۸ ویژگی سردار سلیمانی در فرماندهی جنگ سوریه**، سایت خبرگزاری مشرق. به نشانی <https://www.mashreghnews.ir/news/998029/9>

وحیدی، محمد؛ ابراهیمی، سیدعباس و رستگار، عباسعلی (۱۳۹۸)، شناسایی نگرش‌ها و ذهنیت‌های حوزه مدیریت جهادی (نمونه پژوهش: مدیران کمیته امداد امام خمینی (ع))، **فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و هفتم، ش ۳: ۱۱۲-۸۳.

یوسفی، رسول و اکبری، بهرام (۱۳۹۶)، تبیین بایسته‌های مدیران سیاسی مبتنی بر رهیافت مدیریت جهادی، **فصلنامه مدیریت اسلامی**، س بیست و پنجم، ش ۲: ۶۵-۹۲.

منابع انگلیسی

Sandelowski, M., and J. Barroso. (2007). **Handbook for synthesizing qualitative research**. New York: Springer.